

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЛІНГВІСТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ СХІДНОЇ ТА СЛОВ'ЯНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ
Кафедра східної та слов'янської філології

Курсова робота з арабської філології

на тему:

КАТЕГОРІЯ ЧАСУ ДІЄСЛІВ В АРАБСЬКІЙ ТА АНГЛІЙСЬКІЙ МОВАХ
(порівняльний аналіз)

Студентки групи Пар 17-19

факультету сходознавства

денної форми навчання

Освітньої програми:

Арабська мова і література

та переклад, друга

східна мова, західноєвропейська мова

Спеціальності 035 Філологія

Спеціалізації 035.060 Східні мови

та літератури (переклад включно),

перша – арабська

Титаренко Олександр Валентинівни

Науковий керівник:

ст. викладач В.Г. Кононенко

Національна шкала _____

Кількість балів _____

Оцінка ЄКТС _____

Київ – 2023

ЗМІСТ

<i>ВСТУП</i>	4
<i>РОЗДІЛ 1</i>	6
<i>ПОНЯТТЯ ДІЄСЛОВА ТА КАТЕГОРІЯ ЧАСУ В АНГЛІЙСЬКІЙ ТА АРАБСЬКІЙ МОВАХ</i>	6
1.1. Поняття про дієслово в англійській та арабській мовах	6
1.2. Категорія часу в англійській мові	6
1.1.1. Майбутній час в англійській мові	10
1.3. Категорія часу в арабській мові	10
1.3.1. Частка فَأَ (кад)	11
1.3.2 Майбутнє в арабській мові	12
1.3.3. Складні часові форми	12
<i>РОЗДІЛ 2</i>	15
<i>ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ ЧАСОВИХ ФОРМ В АНГЛІЙСЬКІЙ ТА АРАБСЬКІЙ МОВАХ</i>	15
2.1. Форма -s або просте теперішнє	15
2.2. Форма -d, просте минуле або Past Simple	16
2.3. Форма -ing, тривалий час або Continuous	17
2.3.1 Тривале теперішнє або Present Continuous	17
2.3.2. Минулий тривалий час або Past Continuous	17
2.3.3. Тривала дія в майбутньому або Future Continuous	18
2.4. Форма have -en або Perfect	19
2.4.1. Теперішній перфектний час або Present Perfect	19
2.4.2. Минулий перфектний час або Past Perfect	20
2.4.3. Майбутнє перфектне або Future Perfect	21
2.5. Майбутній час	21
2.6. Складні часові фрази	22

2.6.1. Перфектне тривале теперішнє або Present Perfect Continuous	22
2.6.2. Перфектне тривале минуле або Past Perfect Continuous	23
2.6.3. Перфектне тривале майбутнє	23
<i>ВИСНОВКИ</i>	26
<i>АНОТАЦІЯ</i>	30
<i>СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ</i>	31

ВСТУП

В українському лінгвістичному просторі є доступними окремі дослідження категорії часу дієслів арабської мови, які проводили зокрема Лихошерстова М.Ю., Образцова Т.М., Хамрай О.О., і так само окремо дослідження категорії часу дієслів англійської мови, які публікували, до прикладу, Ніконорова Л. І., Стогній І.В. Таким чином, **актуальність** даної теми зумовлена відсутністю в україномовному просторі достатньої кількості досліджень, які давали б розгорнуту і детальну інформацію про те, як співвідносяться категорія часу в арабській та англійській мовах, таких, які б дозволили використовувати їх результати практично. Так, для граматистів та лінгвістів є актуальним проведення досліджень та порівняльних аналізів аби розв'язати проблему.

Метою дослідження було віднайти відповідники для тих часових форм та фраз, що існують в арабській та англійській мовах.

Поставлена мета передбачала розв'язання таких проблем:

1. Визначити що таке дієслово в середині кожної з мовних систем.
2. Визначити які часи виділяють граматисти та лінгвісти в англійській та арабській мовах.
3. Проаналізувати кожну з часових форм та фраз англійської мови, розглянути шляхи їх утворення.
4. Проаналізувати часові форми та фрази в арабській мові та розглянути шляхи їх утворення.
5. Утворити приклади до кожної часової форми та фрази у вигляді речень.
6. Провести порівняльний аналіз часових форм англійської та арабської мов застосовуючи приклади.

Матеріали дослідження: синтаксичні одиниці, речення, на яких проведено порівняльний аналіз, підібрані методом суцільної вибірки з текстів художньої літератури та публіцистики арабською та англійською мовами.

Об'єкт дослідження – дієслово, як одна з головних частин мови як англійської, так і арабської мов.

Предмет дослідження – категорія часу дієслів в англійській та арабській мовах (на матеріалі речень).

В ході дослідження використовувалися такі **методи**: описовий метод – при групуванні та класифікації часових форм та фраз; метод аналізу – при дослідженні праць арабістів та арабських дослідників, дослідженні праць дослідників англійської мови; зіставлення – при дослідженні праць арабістів та арабських граматистів для визначення часових форм та фраз арабської мови; порівняння – проведення порівняльного аналізу часових форм та фраз арабської та англійської мов.

Новизна полягає у тому, що у результаті дослідження вперше проілюстровано детальний аналіз категорії часу в арабській та англійській мовах та проведено їх порівняльний аналіз, завдяки якому віднайдено відповідники часовим формам та фразам в кожній мові.

Практична цінність полягає у тому, що результати дослідження можна використовувати при вивченні арабської та/або англійської мови задля кращого розуміння системи часу в мові. Результати дослідження можна застосовувати в таких курсах, як «Філологія арабської мови», «Арабська мова», «Англійська мова», «Філологія англійської мови».

РОЗДІЛ 1

ПОНЯТТЯ ДІЄСЛОВА ТА КАТЕГОРІЯ ЧАСУ В АНГЛІЙСЬКІЙ ТА АРАБСЬКІЙ МОВАХ

1.1. Поняття про дієслово в англійській та арабській мовах

Дієсловом в англійській мові називається частина мови, що називає дію: йти (*to go*); процес у формі дії: спати (*to sleep*), лежати (*to lay*); модифікацію зовнішності, характеристик або ставлення: слабшати (*to weaken*), затвердіти (*to harden*).

Дієсловам англійської мови притаманні такі граматичні категорії: стан (*voice*), стан дії у часі (*aspect*), спосіб (*mood*), час (*tense*), особа (*person*) і число (*number*). (Anghelus).

В арабській мові за визначенням, яке дає Сібавейхі у своїй роботі «Книга» (*الكتاب*), дієслово – це морфологічна модель, що походить від дієслівного іменника, яка сконструйована щоб показати що вже відбулося, відбудеться, ще не відбулося і те, що ще не закінчило відбуватися. Також він зазначає, що дієслово позначає і випадок, і час (Marmorstein, 2000).

З практики використання арабських дієслів, можна сказати, що арабському дієслову притаманні такі категорії: час, стан, особа, число, спосіб.

1.2. Категорія часу в англійській мові

Англійські класичні граматисти виділяють два часи в англійській мові: просте минуле і просте теперішнє. Однак, як відомо, під час вивчення мови виділяють аж шістнадцять часів, які англійською називають *tenses*, тому треба визначити як називатимемо «непросте минуле» і «непросте теперішнє».

Джесперсон каже, що в англійській мові існують лише 2 часи (*tenses*): *the present* – теперішній та *the preterit* – минулий, інші часи виділяє як форми та «часові фрази»:

Група 1: (а) *He goes*, (б) *He went*, (в) *He will go*

Група 2: (а) *He is going*, (б) *He was going*, (в) *He will be going*

Група 3: (а) *He has gone*, (б) *He was going*, (в) *He will be going*

Група 4: (а) *He has been going*, (б) *He had gone*, (в) *He will have gone*, (г) *He will have been going*

Так, групу 1 він називає часом (*tense*), групи 2 і 4 – розширеними формами, а групу 3 – часовими фразами. Аби полегшити сприйняття, ми називатимемо «часом» просте теперішнє (а) та просте минуле (б), а усе інше – часовими формами (Jespersen, 1969).

Однак, зважаючи на практичний досвід та той факт, що більшість сучасних британських та європейських граматистів використовують поняття часу (*tense*) більш широко, тобто застосовуючи його і там, де Джесперсон використовує поняття часової форми та часової фрази, у цій роботі ми все ж таки називатимемо часом просте теперішнє та просте минуле, а також просте майбутнє (група 1 (в)), для аналізу якого виділено окремий підрозділ. Усе інше називатимемо формами того чи іншого часу.

Тож відклавши майбутній час, можна умовно назвати кожен з представлених вище форм як:

Група 1: (а) форма *-s*, (б) форма *-d*

Група 2: форма *be -ing*

Група 3: форма *have -en*

Група 4: форма *have -en be -ing*

Відповідно, форма теперішнього *be -ing* позначатиме знайомий нам Present Continuous, форма минулого *have -en* – Past Perfect і так далі.

Кожна з форм позначає певну категорію часу, тобто час тривалий або конкретний момент у часі і т.п. Шойєрвегс запропонував таке розділення за категоріями: 1) форма на *-s* використовується за відсутності тривалості дії, коли про тривалість дії не можливо навіть задуматися; 2) форма на *-d* відповідає чомусь у минулому, що не пов'язане з теперішнім; 3) форма *be -ing* за його словами, в основному використовується для вказання на тривалість і продовження дії, а також аби показати, що те, що відбувається, прогресує і займає певний проміжок часу; 4)

форма *have -en* показує дію, що має відношення до теперішнього, або ж події, що передували певному моменту у минулому. (Scheurweghs, 1969)

Розглядаючи ж роботу іншого граматиста, Тваддела, бачимо, що він проводить аналіз системи англійського дієслова через допоміжні дієслова: *-d, have, be*. Тут повернемося до дієслівних форм:

а) *-d* б) *have -en* в) *be -ing*. (Twaddell, 1965)

Форму *-s* він вважає «нульовою» визначає її як маркер дієслівно-суб'єктивного відношення, а не маркер часу. Ця форма не несе модифікацій і несе семантичне навантаження самого дієслова з відсутнім додатковим граматичним навантаженням. Таким чином, ця форма є не часовою і такою, що співвідноситься з будь-яким хронологічним значенням, яке позначається чимось іншим у реченні або ситуації. Повернувшись до допоміжних елементів, що були зазначені вище, то кожен з них додає таку модифікацію до лексичного значення дієслова відповідно:

а) Неактуальність, б) Відношення до теперішнього, в) Обмежену тривалість. (Twaddell, 1965)

Кожна з модифікацій пояснюється наступним чином:

а) обмежує та/або розширює лексичне значення дієслова далі від актуальної дійсності у часі та просторі виразу;

б) пов'язує більш ранню за часом подію або стан з теперішньою ситуацією, вона показує наявність результату, дійсне відношення ефекту попередньої події;

в) додає значення обмеженості і тривалості дії за часом, ця форма може бути розділена на тривалість та повторення. (Twaddell, 1965)

Розглянувши роботу лінгвіста М. Джуса, в якій він аналізує «утвердження», як саму категорію «дієслово», бачимо, що він розглядає фінитні дієслова, але далі зазначає, що це саме «утвердження» є «партнерством» фініту та суб'єкту. За Джусом виділяють марковані та немарковані категорії. Так, категоричне значення немаркованого члену часу, як форма на *-s*, є протилежним до віддаленості, яка є характеристикою маркованого члена, як форма *-d*, значення якої пояснюється позначенням і нереального, і минулого реального. (Joos, 1968)

Аспект часу, наприклад з маркером *be -ing*, він розглядає у розрізі «дійсної цінності» та «часового обмеження». Форма нам каже про цінність твердження, конкретно вказує, що вірогідність придатності твердження плавно зменшується від минулого та майбутнього в сторону повної невідповідності та неправдивості. Коли розглядаємо відношення до часу, то позначається обмеження тривалості. (Joos, 1968)

Немаркований аспект, як форма *-s*, не має свого власного окремого значення, тут він висловлює думку схожу з Тваделлом: *“It gets meaning entirely from the context including the lexical meaning of the verb-base”* («Воно [форма на *-s*] отримує значення винятково із контексту, включаючи лексичне значення дієслівної основи»). (Joos, 1968)

За Джусом форма *have -en* використовується для позначення події не заради неї самої, але щоб вказати на наслідки цієї події. (Joos, 1968)

Ще одну важливу і цікаву роботу видав Роберт Аллен. Він вважав, що мова існує у бінарному стані і вона має бути скорочена до наборів бінарних протилежностей: марковані та немарковані категорії. Він наголошує на двох моментах: 1) на чому зосереджено головний фокус уваги мовця, 2) важливість контексту ситуації, а також як і Джус працює з виразом, а не самим дієсловом. (Allen, 1966)

Форма *-s* за Алленом передає або конкретний момент, або широкий час. Форма *-d* використовується аби зорієнтувати подію чи утвердження у конкретному минулому. Форма *have -en* у Аллена має аспект, який може представлений як перфектний, тобто маркований, або імперфектний, тобто немаркований, зважаючи на завершеність чи незавершеність. У своїй роботі Аллан відмовляється від ідеї, що форма *be -ing* має головною функцією передачу тривалості, замість цього він пропонує розглядати накладання, як основну роль. Накладання є розширеною дієслівною формою в англійській, Алланом пояснене як граматичний засіб позначення, що існує певне відношення між однією подією та іншою, або між подією та визначеним часом. (Allen, 1966) Накладанням утворюють складні часові форми типу Present Perfect Continuous і так далі.

1.1.1. Майбутній час в англійській мові.

Провівши дослідження стосовно часових форм в англійській мові, що описане у Розділі 1.2, бачимо, що ніхто з граматистів і лінгвістів, чії роботи досліджено, не виділяють майбутнє як окрему часову форму. Тож цю «форму» буде розглянуто окремо, не включаючи її до списку основних часових форм англійської мови.

Аби вказати на дію у майбутньому в англійській мові нам не дуже часто треба використовувати допоміжне дієслово *will*, яке позначає так зване просте майбутнє *Future Simple*. Щоби вказати на дію в майбутньому можна використовувати як форму *-s*, так і форму *be -ing*, а також таку складну конструкцію як *to be going to*. Окрім цього, можливе використання форми *be -ing* з додаванням допоміжного дієслова *will*, модальні дієслова (*may, might, could*), а також дієслова, як *would like, plan, want, mean, hope, expect* аби позначити майбутнє. (British Council)

В англійській мові те як передаватиметься майбутнє дуже залежить від того про що говорять і контексту самої дії. Є підстави вважати, що саме через це майбутнє не має конкретної форми в англійській мові.

Для утворення складних часів майбутнього, як *Future Perfect* і інших, завжди використовують так зване просте майбутнє, на яке накладаються інші часові форми.

1.3. Категорія часу в арабській мові

На відміну від англійської мови, у арабській відсутня проблема мульти-термінів. У арабській мові виділяють лише дві часові форми:

а) минула – الماضي

б) теперішня або теперішньо-майбутня – المضارع

У цій роботі ці часові форми називатимуться «простим минулим» та «простим теперішнім», адже в арабській мові існують й інші, складніші, часові форми, про які більш детально поговоримо пізніше.

Традиційні арабські граматисти погодилися, що дієслово несе своє лексичне навантаження від масдару, тобто віддієслівного іменника, який несе в собі дію, дієслово ж несе в собі ще й час. Так стверджував Сібавейхі, а також пізніші граматисти, як Аз-Замахшарі та Аз-Заджаджі.

Такі арабісти, як Райт, Кован, Скотт погоджуються, що арабське дієслово характеризується більше аспектом доконаності та недоконаності дії, а ніж елементом часу. Однак вони все ж взаємодіють з дієсловом у рамках «аспект плюс час».

Вільям Райт коментуючи функцію форми простого минулого, як таку, що позначає завершену дію десь у минулому, порівнюючи її до англійської форми -d, про яку говорилося у попередньому розділі. (Wright, 1862, Vol.2)

Без контексту речення або тексту та за відсутності обставини часу, просте минуле позначає дію, що відбулася у неконкретному моменті минулого.

Щодо простого теперішнього, то тут виникає деяка дискусія з приводу чи дійсно це теперішнє або дійсно майбутнє. Сібавейхі називає форму المضارع майбутнім, але додає, що її можна використовувати говорячи про майбутнє (سبويه، ١٣١٦). Аз-Заджаджі стверджує, що вона є майбутнім, адже теперішнє – частина або минулого, або майбутнього і через це немає причин мати окрему форму для нього (١٩٥٩).

Граматики Куфійської школи вважали, що теперішнє виражається формою ім'я дії – «اسم الفاعل» (*ісм файль*), який ще називали перманентним або триваючим дієсловом. Насправді, ця форма може виступати означенням, підметом або навіть виступати присудком, що в англійській мові притаманно лише дієсловам. У іменних реченнях арабської мови ця форма часто виступає у ролі присудка, бо у такому типі речень немає потреби в дієслові. Імена дії «заповнюють прогалину» у категорії часу арабських дієслів. Якщо її все ж розглядати як дієслово, то вона точно позначатиме теперішній час, де додає значення тривалості, і тоді у нас зникає питання про позначення теперішнього. Однак, і тут слід зауважити, що *ісм файль* іноді використовується в майбутньому, так само як і просте майбутнє може позначати теперішнє. Беручи участь у різних конструкціях, наприклад – умовних реченнях, може відноситися до будь-якого часу. (الفراء، ١٩٠٠)

1.3.1. Частка *قَدْ* (кад).

Ця частка не так популярна у використанні сучасних мовців арабської, однак зустрічається. Їй притаманні два очевидних значення: акцентування дії та

позначення завершеності дії. Реалізуючи перше своє значення, вона додає дії у реченні значення «зараз/вже/дійсно». За Райтом ця частка, при використанні з простим минулим, несе значення дії, що дійсно, стовідсотково відбулася десь у минулому. Ця дія може бути як в контексті обставин, тобто погоджена з ними, так і протиставлятися їм. Реалізуючи своє друге значення, вона позначає місце в минулому або ж дію, що передує дії теперішній, або ж дію, що передує дії в минулому. В англійській мові це значення передає форма *have -en*. (Wright, Vol.1, 1967)

1.3.2 Майбутнє в арабській мові.

В арабській мові для позначення майбутнього використовується просте теперішнє із додаванням частки «сауфа» سوف перед дієсловом, або її скороченої форми у вигляді приставки س, що приєднується до дієслова. (Хміль, Осадча, Кононенко, 2014). Однак, на практиці видно, що якщо у реченні присутні індикатори майбутнього у вигляді обставини часу, то можливе використання форму простого теперішнього без додавання частки.

1.3.3. Складні часові форми.

Окрім простого минулого і простого теперішнього в арабській мові також існують три складні часові форми: *давноминулий час*, *минулий тривалий час*, *майбутній попередній час*.

Для утворення кожної з трьох форм використовують комбінацію з дієслова كان (кяна), яке перекладається як «бути», яке умовно можна назвати допоміжним та умовного головного дієслова, яким виражається певна дія. Значення у цих форм різне, так само як і схеми утворення:

Давноминулий час позначає дію, що закінчилася до моменту мовлення або ту з дій у минулому, що відбулася раніше. Аби утворити цю форму обидва дієслова ставлять у особову форму простого минулого часу, при чому «допоміжне» дієслово ставиться перед іменем в однині, а перед «головним», окрім суб'єкту дії, може стояти ще й частка «кад» قد, про яку згадувалося раніше.

Минулий тривалий час позначає тривалу дію у минулому. Утворюється з «допоміжного» дієслова «бути» كان у особовій формі простого минулого часу, та «головного» дієслова у особовій формі простого теперішнього часу.

Майбутній попередній час позначає ту дію в майбутньому, що є більш ранньою. Тут знову використовується «допоміжне» дієслово كان, що ставиться у теперішній час та «головного» дієслова, що ставиться у особову форму простого минулого часу. Тут так само, як і у минулому тривалому, перед «головним» дієсловом можна поставити частку قد.

ВИСНОВОК ДО РОЗДІЛУ 1

Очевидно, що спільним у поняттях про дієслово у англійській та арабській мовах є те, що воно має позначати дію, яка існує у часі. Для обох мов час є однією зі спільних категорій дієслова, так само, як стан, особа, число, спосіб.

Зрозуміло, що у лінгвістів та граматистів, які займалися і займаються вивченням системи англійських дієслів, не має однієї спільної думки щодо часових форм в англійській мові. Все ж таки, можна стверджувати, що у англійській мові виділяють два часи: просте теперішнє та просте минуле. Більшість граматистів та лінгвістів виділяють всередині цих двох часів декілька часових форм та фраз, які розподілено за групами.

З короткого аналізу видно, що все ж присутні загальні спільні думки та визначення щодо базових категорійних значень різних дієслівних форм. Так, існують: форма *-s* більш-менш нейтральна або без часова, це є причиною її широкого використання, форма *-d* передає минуле, зазвичай – конкретний час у минулому, форма *have -en* очевидно позначає часові відношення, та означає результативність певної дії або події, форма *be -ing*, найкраще її суть пояснюється словосполученням «обмежена тривалість», тут наголошується не час, а активність, що прогресує у часі. Так, на основі цих чотирьох форм, при накладанні однієї на одну, утворюються складні часи, часові фрази, по типу Present Perfect Continuous і так далі. Для передачі майбутнього часу в англійській існує безліч способів, через що його не виділяють в окрему категорію часу і, відповідно, часову форму. Для

утворення складних часів однак використовують так зване просте майбутнє, на яке накладаються інші часи.

Щодо арабської мови, то можна стверджувати, що у відношенні часових категорій та їх форм усе зрозуміло і дискусія з цього приводу відсутня. Тут виділяють просте минуле та просте теперішнє, як дві основні категорії часу. Поруч з ними існують складні часові форми, що утворюються за допомогою так званого допоміжного дієслова, додавання часток, або поєднання обидвох. Майбутній же час утворюється за допомогою частки, що додається до дієслова простого теперішнього, але яку можна опустити, якщо є обставина часу, що вказує на майбутнє.

РОЗДІЛ 2

ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ ЧАСОВИХ ФОРМ В АНГЛІЙСЬКІЙ ТА АРБСЬКІЙ МОВАХ

Беручи до уваги той факт, що в англійській мові значно більше часових форм та складених з них складних форм, а також те, що кожна з них використовується у конкретній ситуації, має своє семантичне значення, у цьому розділі аналіз англійських часових форм, з їх семантикою, буде основою. Відповідно до того які часові форми виділено у Розділі 1 цієї роботи, саме формами називатимуться форми -s, -d, -ing та have -en, а те, що утворюється за їх складання – часовими фразами.

Аби полегшити організацію цього аналізу – для кожної форми та фрази буде виділено окремий підрозділ та пункт відповідно.

2.1. Форма -s або просте теперішнє

В англійській мові просте теперішнє, тобто форма на -s або Present Simple використовується аби:

- 1) Позначити постійну дію;
- 2) Позначити дію, що повторюється, як звичка, можливість виконувати певну дію та інше;
- 3) Визначити дійсне теперішнє;
- 4) Позначити майбутнє. (Hewings, 2005)

Арабська ж мова використовує просте теперішнє лише у перших 3 випадках, у випадку номер 4 скоріше використають майбутню форму, що буде утворена від простого теперішнього за допомогою частки سوف. Розглянемо приклади на кожен випадок:

- 1) Сонце сходить на сході:
Англійською: The sun rises in the East.
Арабською: تطفل الشمس في الشرق.
- 2) Я просинаюся о 9:00 кожен день.

Англійською: I wake up at 9:00 every day.

Арабською: أستيقظ في الساعة ٩:٠٠ كل يوم.

3) Він хоче поговорити з тобою.

Англійською: Ali wants to talk to you.

Арабською: يريد علي أن يتحدث معك.

4) Літак відлетить до Каїру о 8:30.

Англійською: The plain leaves for Cairo at 8:30.

Арабською: ستغادر الطائرة إلى القاهرة في الساعة ٨:٣٠.

Висновок – форма простого теперішнього часу у трьох з чотирьох своїх значень передаватиметься в арабській мові так само простим теперішнім, а четверте значення передаватиметься майбутнім.

2.2. Форма -d, просте минуле або Past Simple

В англійській мові просте минуле, тобто форма на -d або Past Simple використовується аби:

- 1) Вказати на дію, що відбулася у минулому;
 - 2) Вказати на дію, що почала відбуватися у минулому;
 - 3) Показати дії, що відбулися у минулому послідовно одна за одною;
- (Hewings, 2005)

В усіх цих випадках арабська мова використовуватиме так само просте минуле. Розглянемо:

1) Я отримав цього листа тиждень тому.

Англійською: I received this letter a week ago.

Арабською: تلقيتُ هذه الرسالة قبل أسبوع.

2) Ми вечеряли о 21 o'clock..

Англійською: We had our dinner at 21 o'clock..

Арабською: تنوّلنا عشاءنا في الساعة ٢١..

3) Вона заїхала в гараж, вийшла з машини і закрила двері.

Англійською: She drove into the garage, got out of the car and locked the doors.

Арабською: أدخلتُ السيارة إلى الجراج، وخرجتُ منها وثم أفقلتُ الأواب.

Отже, форма простого минулого англійської мови в арабській передаватиметься відповідно формою простого минулого.

2.3. Форма *-ing*, тривалий час або *Continuous*

Ця форма вказує на тривалість дії у минулому, теперішньому та майбутньому. Вона наголошує на незавершеності дії, її тривалості та вказує на те, що нам скоріше цікава діяльність, а не дія.

Розглянемо цю форму окремо у всіх трьох часах.

2.3.1 *Тривале теперішнє або Present Continuous.*

В англійській виражають через допоміжне дієслово *to be* у формі відповідній суб'єкту дії та головне дієслово з закінченням *-ing* (Hewings, 2005). В арабській же мові для вираження тривалості дії вживається та сама форма простого теперішнього. Порівняймо:

- Він читає книгу.

Англійською: He is reading a book.

Арабською: يقرأ كتابًا.

Іноді тривалість дії в арабській мові можна передати через ім'я дії або *اسم الفاعل*, хоча можна помітити, що через дієслово більше акцентується діяльність, тоді як при використанні ім'я дії – стан суб'єкта (Kharna, 1983):

- Ахмад сидить на ступі

Англійською: Ahmad is sitting on the chair.

Арабською: احمد جالس على الكرسي.

Тобто, тривале теперішнє англійської мови, арабською мовою маємо змогу передати двома способами.

2.3.2. *Минулий тривалий час або Past Continuous.*

Передається в англійській мові через допоміжне слово *to be* у формі минулого часу і формі відповідній суб'єкту дії, та головного дієслова із закінченням *-ing*

(Hewings M., 2005). В арабській мові для передачі тривалості дії в минулому використовується минулий тривалий час, про який говорилося у підрозділі 1.3.3. Згадаймо, минулий тривалий час утворюється за допомогою «допоміжного» дієслова бути كان у формі простого минулого, відповідно до суб'єкту дії та головного дієслова у формі простого теперішнього відповідно до суб'єкту дії. Розглянемо на прикладі:

- Вона прогулювалася у саду.
Англійською: She was strolling in the garden.
Арабською: كانت هي تتشور في الحديقة.

Однак і цю часову фразу можна виразити з використанням імені дії або اسم الفاعل, якщо поставити його на місце дієслова у формі простого теперішнього в формулі утворення минулого тривалого часу (Kharma, 1983):

- Він повертався додому.
Англійською: He was coming back home.
Арабською: كان هو عائداً الى البيت.

Таким чином, форму тривалого минулого англійської мови, як і форму тривалого теперішнього, арабською мовою можемо передати двома способами.

2.3.3. Тривала дія в майбутньому або *Future Continuous*.

В англійській мові для вираження цієї дії використовують два допоміжних дієслова: *will* та *to be* у інфінітивній формі без частки *to* та головного дієслова у формі *-ing* (Hewings, 2005). В арабській мові використовується просте теперішнє з часткою سوف, що ще називають майбутнім:

- Через рік я вчитимуся в Лондоні.
Англійською: In a year I will be studying in London.
Арабською: بعد سنة سأدرس في لندن.

Відповідно, часову форму тривалого майбутнього англійської, в арабській передаємо майбутнім.

2.4. Форма **have -en** або **Perfect**

Ця форма має значення дії, що на момент мовлення вже відбулася або відбувається дія, що почалася до моменту мовлення.

Тут так само, як і в тривалому часі будуть розглянуті окремі випадки минулого, теперішнього та майбутнього перфекту.

2.4.1. *Теперішній перфектний час або Present Perfect*

В англійській мові цю часову фразу передають за допомогою допоміжного дієслова *have* у формі відповідній суб'єкту дії та головного дієслова у формі *Past Participle*. Цю часову фразу вживають аби позначити:

- 1) Дію, яка своїм результатом пов'язана з теперішнім;
- 2) Дію, що почалася десь у минулому і триває до моменту говоріння (хоча це значення також виражають складеним часом перфектне тривале теперішнє або *Present Perfect Continuous*, але це буде розглянуто пізніше);
- 3) Дію, що відбулася, але часовий проміжок, на який вказано, ще не завершився (тиждень, день, місяць і тд);
- 4) Дію, що завершилася у «негайному» минулому (щойно = *just*). (Hewings, 2005).

В арабській мові для позначення дій номер 1 та 3 вживають просте минуле, якому передуює частка *قد*, для дії номер 2 – просте теперішнє, для дії номер 4 – просте минуле з передуючою йому часткою *قد* *القد*, але ще додають прислівник щойно = *الساعة الساعته*, як і в англійській мові (Kharna, 1983). Розглянемо на прикладах:

- 1) Я купила нову сукню.
Англійською: I have bought a new dress.
Арабською: قد اشتریتُ بدرة جديدة.
- 2) Ми знаємо один одного сто років.
Англійською: We have known each other for years.
Арабською: نعرف بعضنا منذ عدة سنوات.
- 3) Він ходив до бібліотеки вже два рази цього тижня.

Англійською: He has been to the library twice this week.

Арабською: لقد ذهب إلى المكتبة مرتين هذا الأسبوع.

4) Ти щойно вийшов.

Англійською: You have just gone out.

Арабською: قد خرجت الساعة.

Висновок – в арабській мові 2 з 4 значень цієї часової фрази передають через просте минуле з часткою; третє значення – просте теперішнє; останнє значення – просте минуле з передуючою йому часткою і прислівником.

2.4.2. Минулий перфектний час або *Past Perfect*

В англійській мові ця часова фраза передається за допомогою допоміжного дієслова *have* у формі минулого часу, тобто *had*, та головного дієслова у формі *Past Participle*. Ця фраза передає такі значення:

- 1) Дія, що відбулася в минулому і тривала до певного моменту в минулому;
- 2) Нереалізоване бажання, намір, надія і т.і. з дієсловами очікувати (*expect*), сподіватися (*hope*), мати намір (*intend*), мати на увазі (*mean*), допускати (*suppose*), думати (*think*) і хотіти (*want*) (Hewings, 2005).

Аби висловити цю фразу у значенні 1, арабська мова використовує форму давноминулого часу, що утворюється з «допоміжним» дієсловом *كان* у особовій формі простого минулого, частки *قد* та головного дієслова у особовій формі простого теперішнього часу. Для значення 2 використовують форму минулого тривалого часу, що утворюється за допомогою «допоміжного» дієслова *كان* у особовій формі простого минулого часу та головного дієслова у особовій формі простого теперішнього часу. Розглянемо приклади:

- 1) Коли ти прийшов додому, Катя вже пішла.

Англійською: When you came home, Katia had already left.

Арабською: عندما وصلت إلى البيت، كانت كاتيا قد غادرت.

- 2) Я сподівалася встигнути на потяг, але...

Англійською: I had hoped to be on time for the train, but...

Арабською: كنتُ أَمَلُ أنْ أكن في الوقت إلى القطار ولكن...

Таким чином, для передачі першого зі значень цієї часової форми англійської, в арабській мові використаємо форму давноминулого часу, для другого – форму минулого тривалого часу.

2.4.3. Майбутнє перфектне або *Future Perfect*

Для утворення цієї часової фрази в англійській мові використовують два допоміжних дієслова: *will* та *have*, а також головне дієслово у формі *Past Participle*. Часто у реченнях цього часу використовують прийменник *by*, який найчастіше українською перекладемо як «до» (якоїсь години). Ця фраза позначає дію, що відбудеться до якогось моменту в майбутньому (Hewings, 2005).

В арабській мові для передачі такої дії використовується простий теперішній час (1) або майбутній попередній час, що утворюється із допоміжного дієслова *كان*, у теперішньому часі та головного дієслова у формі простого минулого часу та частки *قد* (2). Наприклад:

- До дев'ятої я вже закінчу свою статтю.

Англійською: I will have finished my article by 9 o'clock.

Арабською: (1) – أتَمَّ مقالي قبل الساعة ٩.

(2) – أكن قد أتَمَّ مقالي قبل الساعة ٩.

Отже, в арабській мові для передачі дії у *Future Perfect* використовується простий теперішній час або майбутній попередній час

2.5. Майбутній час

Як вже зазначалося у підпункті 1.1.1. майбутній час в англійській мові може бути виражене багатьма способами в залежності від того про яку дію чи подію і як розповідається. Однак, який би спосіб не використовувався, все одно йтиметься про дію в майбутньому.

В арабській мові використовується форма простого теперішнього або майбутнього, що є простим теперішнім з передуючою часткою майбутнього *سوف*, яка також може бути у вигляді префіксу *سـ*. До прикладу:

- a) Якщо майбутнє виражається через *-s* форму:
 Потяг прибуде о 4:30 ранку.
 Англійською: The train arrives at 4:30 in the morning.
 Арабською: يصل القطار في الساعة ٤:٣٠ صباحا.
- b) Якщо майбутнє виражається формою *-ing*:
 Українською: Вони будуть працювати о 6 годині.
 Англійською: They will be working at 6 o'clock.
 Арабською: سيعملون في الساعة السادسة.
- c) Якщо майбутнє виражене через просте майбутнє *will*:
 Українською: Я допоможу тобі.
 Англійською: I will help you.
 Арабською: سأساعدك\أساعدك.
- d) Якщо майбутнє виражене конструкцією *to be going to*:
 Українською: Він збирається тобі допомогти.
 Англійською: He is going to help you.
 Арабською: سيساعدك.

Треба зазначити, що в англійській мові всі ці форми мають відтінкові значення і передати саме семантичне їх значення в арабській мові неможливо. Особливо добре це видно у прикладі d), бо конструкція *to be going to* має відтінок наміру зробити щось у майбутньому.

2.6. Складні часові фрази

У цьому підрозділі будуть розглянуті складні часові фрази, а саме перфектне тривале теперішнє (Present Perfect Continuous), перфектне тривале минуле (Past Perfect Continuous), перфектне тривале майбутнє (Future Perfect Continuous).

2.6.1. Перфектне тривале теперішнє або Present Perfect Continuous

В англійській мові аби утворити цю фразу використовується допоміжна конструкція *have\has been* та головне дієслово у формі тривалого теперішнього

(present participle), тобто з закінченням -ing. Ця фраза виражає дію, що почалася в минулому і триває й досі (Hewings, 2005).

В арабській мові, аби передати цю фразу, використовують просте теперішнє. Розглянемо приклад:

- Українською: Я читаю цю книгу вже три місяці.
Англійською: I have been reading this book for three months now.
Арабською: أقرأ هذا الكتاب خلال ثلاثة اشهر.

Видно, що в арабській мові, аби передати цю фразу, використовують просте теперішнє.

2.6.2. Перфектне тривале минуле або *Past Perfect Continuous*

Для утворення цієї часової фрази в англійській мові використовується допоміжна конструкція *had been* та головне дієслово у формі *Present Participle*. Вона позначає дію, що розпочалася у минулому тривала до якогось часу в минулому (Hewings, 2005).

Виразити це в арабській мові можна за допомогою давноминулого часу, який утворюється із «допоміжного» дієслова *كان* у особовій формі минулого часу, частки *قد*, яку також можна опустити, та головного дієслова у особовій формі минулого часу. Розглянемо приклади:

- Українською: Я читав цю книгу, коли ти зайшла.
Англійською: I had been reading this book, when you came in.
Арабською: كنت قد قرأت هذا الكتاب عندما دخلت.

Виразити цю часову фразу англійського дієслова в арабській мові можна за допомогою давноминулого часу.

2.6.3. Перфектне тривале майбутнє

Аби утворити цю часову фразу в англійській мові використовують допоміжне дієслово *will*, конструкцію *have been* та головне дієслово у формі *Present Participle*. Вона позначає дію, що триватиме до певного моменту в майбутньому (Hewings, 2005).

Так, аби виразити цю форму арабською мовою можливе використання майбутнього, тобто простого теперішнього з часткою سوف. Однак, в одній з досліджених публікацій, пропонується використання комбінації з особової форми майбутнього часу допоміжного дієслова كان та головного дієслова у особовій формі простого минулого, якому може передувати частка قد (Kharma, 1983). Розглянемо приклади:

- Українською: У 2030 році я житиму тут 15 років.

Англійською: In 2030, I will have been living here for 15 years.

Арабською: في عام ٢٠٣٠ سأعيش هنا ١٥ سنة.

Альтернативний варіант арабською: سأكون (قد) عشتُ هنا ١٥ سنة.

Тобто, аби виразити цю форму арабською мовою існує два варіанти.

ВИСНОВОК ДО РОЗДІЛУ 2

У цьому розділі було проведено порівняльний аналіз усіх часових форм та фраз в англійській та арабській мовах.

Таким чином вдалося виявити, що форма простого теперішнього часу в англійській має декілька значень, які в арабській можна виразити двома способами, а от форма простого минулого часу, хоч і має декілька значень, але арабською матиме один спосіб передачі.

Що ж до форми тривалого часу, то тут було розглянуто окремо форми тривалого теперішнього, тривалого минулого та тривалого майбутнього. Виявлено, що тривале теперішнє та тривале минуле в арабській мають два варіанти передачі. Часова форма тривалого майбутнього в англійській мові має лише один відповідник.

Далі було розглянуто перфектну форму, яка, подібно до форми тривалого часу, має як минулу та теперішню, так і майбутню часові форми. Маючи чотири значення, часова форма теперішнього перфекту англійської, в арабській мові передаватиметься дещо по-різному. Часова форма минулого перфекту в англійській мові має два значення, кожна передаватиметься по-різному. Часова форма

майбутнього перфекту англійської, має в арабській мові для передачі такої дії два варіанти.

Не зважаючи на те, що майбутній час не виділяють як окрему часову форму, все ж він був розглянутий і відбулося порівняння того, як його виражають в обох мовах. Так, було виявлено, що в англійській мові існує мінімум чотири способи його вираження і усе це в арабській передаватиметься або простим теперішнім, або майбутнім.

Останніми було розглянуто і проведено порівняння складних часових фраз, тут так само існують минуле, теперішнє та майбутнє. Для передачі перфектного тривалого теперішнього в арабській використовують просте теперішнє, перфектного тривалого минулого – давноминулого часу, перфектного тривалого майбутнього – майбутнім або комбінацією з майбутнього часу та простого минулого.

Отже, майже усі часові форми та фрази англійської мають відповідники в арабській мові. Однак, не завжди ці форми-відповідники можуть виразити семантичне значення англійського дієслова у певній часовій формі або фразі.

ВИСНОВКИ

Проаналізувавши різні наукові підходи, ми дійшли висновку, що спільним у поняттях про дієслово у англійській та арабській мовах є позначення дії, яка існує у часі. Для обох мов час є однією зі спільних категорій дієслова, так само, як стан, особа, число, спосіб.

Серед лінгвістів та граматистів, які займалися і займаються вивчення системи англійських дієслів, існує дискусія. Все ж таки, можна стверджувати, що у англійській мові виділяють два часи: просте теперішнє та просте минуле. Більшість граматистів та лінгвістів виділяють всередині цих двох часів декілька часових форм та фраз, які для зручності було розподілено на групи.

З короткого аналізу видно, що все ж присутні загальні спільні думки та визначення щодо базових категорійних значень різних дієслівних форм. Так, форма -s вважається більш-менш нейтральною або без часовою, що це є причиною її широкого використання. Точно можна стверджувати, що форма -d передає минуле, зазвичай – конкретний час у минулому. Форма have -en очевидно позначає часові відношення, та означає результативність певної дії або події. Форма be -ing наголошує не час, а активність, що прогресує у часі.

Так, на основі цих чотирьох форм, при накладанні однієї на одну, утворюються складні часи по типу Present Perfect Continuous і так далі.

Для передачі майбутнього часу в англійській існує безліч способів, через що його не виділяють в окрему категорію часу і, відповідно, часову форму. Для утворення складних часів однак використовують так зване просте майбутнє, на яке накладаються інші часи.

Щодо арабської мови, то можна стверджувати, що у відношенні часових категорій та їх форм усе зрозуміло і дискусія з цього приводу відсутня. Тут виділяють просте минуле та просте теперішнє, як дві основні категорії часу. Поруч з ними існують складні часові форми, що утворюються за допомогою так званого допоміжного дієслова «бути» كان, додавання часток, або поєднання обидвох. Майбутній же час утворюється за допомогою частки, سوف «сауфа», що додається до

дієслова простого теперішнього, але яку ми можемо опустити, якщо є обставина часу, що вказує на майбутнє.

Аби провести порівняльний аналіз, за основу було взято часові форми англійської мови і часові фрази всередині них. Було розглянуто окремо кожне значення цих форм і фраз і знайдено їм відповідник в арабській мові.

Так, було виявлено, що форма простого теперішнього часу у трьох з чотирьох своїх значень передаватиметься в арабській мові так само простим теперішнім, а четверте значення передаватиметься майбутнім. Форма простого минулого часу, яка в англійській має три значення, арабською передаватиметься простим минулим.

Що до форми тривалого часу, то тут розглянуто окремо форма тривалого теперішнього, тривалого минулого та тривалого майбутнього. З'ясовано, що тривале теперішнє передається в англійській мові за допомогою комбінації допоміжного дієслова та головного дієслова у формі Present Participle. У цей же час, арабською мовою дію у формі тривалого теперішнього ми можемо передати двома способами: 1) вживши форму простого теперішнього; 2) використавши ім'я дії (ісм аль-фаіль). Форма тривалого минулого у англійській мові передається так само через комбінацію допоміжного дієслова у формі минулого та головного дієслова у формі Present Participle. В арабській мові ми знову маємо два варіанти: 1) використати минулий тривалий час; 2) використати модель минулого тривалого часу, але замінивши головне дієслово на ім'я дії. Часову форму тривалого майбутнього в англійській мові виражають за допомогою допоміжного дієслова will та головного дієслова у формі Present Participle. Арабська мова для передачі такої часової форми використовує просте майбутнє.

Далі перфектна форма, яка, подібно до форми тривалого часу, має як минулу та теперішню, так і майбутню часові форми. Часова форма теперішнього перфекту в англійській передається за допомогою допоміжного дієслова have та головного дієслова у формі Past Participle. Ця часова форма має чотири значення. В арабській мові два з цих значень передають через просте минуле з часткою *قد* «кад»; інше значення передають за допомогою простого теперішнього; останнє значення дії – простого минулого з передуючою йому часткою *قد القد* «кад/лякад», але ще додають

прислівник щойно = الساعة الساعة «*lisa/a/ac-saa*», як і в англійській мові. Часова форма минулого перфекту в англійській мові має два значення. Її передають через допоміжне дієслово *have* у формі минулого часу та головного дієслова у формі *Past Participle*. Для передачі першого значення арабською мовою використовують форму давноминулого часу. Для передачі другого значення використовують форму минулого тривалого часу. Часова форма перфектного майбутнього в англійській мові використовує два допоміжних дієслова: *will* та *have*, а також головне дієслово у формі *Past Participle*. В арабській мові для передачі такої дії використовується простий теперішній час або майбутній попередній час.

Не зважаючи на те, що майбутній час не виділяють як окрему часову форму, все ж було розглянуто і порівняно те як його виражають в обох мовах. Так, виявлено, що в англійській мові існує мінімум чотири способи його вираження і усе це в арабській передаватиметься або простим теперішнім, або майбутнім.

Останніми було розглянуто складні часові фрази, тут так само існують минуле, теперішнє та майбутнє. Перфектне тривале теперішнє, або англійською мовою *Present Perfect Continuous*, в англійській мові аби утворити цю фразу використовують допоміжну конструкцію *have/has been* та головне дієслово у формі *Present Participle*. В арабській мові, аби передати цю фразу, використовують просте теперішнє. Перфектне тривале минуле, або англійською *Past Perfect Continuous*, утворюють із використанням допоміжної конструкції *had been* та головного дієслова у формі *Present Participle*. Виразити це в арабській мові можна за допомогою давноминулого часу. Перфектне тривале майбутнє, або *Future Perfect Continuous*, утворюють за допомогою допоміжного дієслова *will*, конструкції *have been* та головного дієслова у формі *Present Participle*. Аби виразити цю форму арабською мовою треба використати майбутнє, тобто форму простого теперішнього з часткою سوف, але як вже було зазначено, існує варіант використання комбінації з майбутнього часу допоміжного дієслова كان та головного дієслова у формі простого минулого, якому може передувати частка قد

З усього цього видно, що хоч в англійській мові існує більше часових форм та фраз, порівняно з арабською мовою. Не зважаючи на це, усі часові форми та фрази

мають свої відповідники в арабській мові, хоч іноді не повні через семантичний сенс, притаманний кожній формі та фразі англійської мови.

АНОТАЦІЯ

في الفضاء اللغوي الأوكراني ، توجد دراسات منفصلة لفئة الأفعال العربية المتوترة ، أجريت بشكل خاص من قبل Khamrai O.O ،Obraztsova T.M. ،Lyhosherstova M.Yu. دراسة منفصلة لفئة الأفعال الإنجليزية التي تم نشرها Stognii I.V ،Nikonorova L.I. ترجع أهمية هذا الموضوع إلى عدم وجود عدد كافٍ من الدراسات في المنطقة الناطقة بالأوكرانية التي من شأنها أن توفر معلومات شاملة ومفصلة حول كيفية ارتباط فئة الوقت باللغتين العربية والإنجليزية ، بحيث تسمح لنتائجها ليتم استخدامها عمليا. لذلك ، بالنسبة للنحويين واللغويين ، من المناسب إجراء البحوث والتحليلات المقارنة لحل المشكلة.

موضوع البحث هو فئة الأفعال المتوترة باللغتين الإنجليزية والعربية (تحليل مقارنة على مادة الجمل). كان هدف البحث هو إيجاد معادلات لتلك الأشكال والعبارات المتوترة الموجودة في اللغتين العربية والإنجليزية. وأسست الدراسة على دراسات ألسنيين وناحيين باللغة العربية واللغة الإنجليزية من الغرب والشرق وأوكرانية.

استفسر خلال هذا البحث أن توجد في اللغتين العربية والإنجليزية الفعل المضارع والفعل الماضي، ولكن في اللغة الإنجليزية توجد عدد من أشكال المتوترة مختلفة وفي بعض منها عبارات المتوترة أيضا. كذلك في اللغة العربية هنا أشكال المتوترة أيضا وهي مغايرة منها في اللغة الإنجليزية.

مواد البحث: الوحدات النحوية ، الجمل التي تم إجراء تحليل مقارنة عليها ، تم اختيارها بطريقة أخذ العينات المستمر من نصوص روائية وغير روائية باللغتين العربية والإنجليزية.

بناءً على دراسة نظام الأفعال الإنجليزية وأشكالها المتوترة ، تم النظر في أشكال الفعل في التسلسل التالي: Present Simple, Past Simple, Perfect Tenses, Continuous Tenses, Future Tense, Combined Tenses (Perfect Continuous Tenses).

أوجد في البحث معادلات للأشكال والعبارات المتوترة اللغة الإنجليزية في اللغة العربية. ممكن أن يستخدم النتائج من الدراسة خلال تدريس اللغتين العربية والإنجليزية في جامعات ومدرسات.

على الرغم من وجود أزمنة وعبارات أكثر في اللغة الإنجليزية مقارنة باللغة العربية. على الرغم من ذلك ، فإن جميع الأزمنة والعبارات لها نظائرها في اللغة العربية ، على الرغم من أنها غير مكتملة في بعض الأحيان بسبب المعنى الدلالي المتأصل في كل شكل وعبارة إنجليزية.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

Anghelus, M. A. *Course of the English Verb*. Взято 10 грудня:
https://www.academia.edu/12522779/A_Course_of_the_English_Verb

Marmorstein., M. (2000). *The Verb in Arabic Grammatical Tradition*. In A.D. Rubin & C.M.H. Versteegh (Eds.) *Tense and Text in Classical Arabic* (Vol.85):
https://www.academia.edu/48131122/The_Verb_in_Arabic_Grammatical_Tradition

Jespersen, O. (1969). *Essentials of English Grammar*. George Allen & Unwin.

Scheurweghs, G. (1969). *Present Day English Syntax*. Longman.

Twaddell, W.F. (1965). *The English Verb Auxiliaries*. Brown University Press

Joos, M. (1968). *The English Verb: Form and Meaning*. The University of Wisconsin Press.

Allen, R. (1966). *The Verb System of Present-Day American English*. Mouton and Co.

Wright, W. (1859 and 1862). *A grammar of the Arabic language* (Vol.1-2). Williams and Norgate; and (1967). (3rd edition Vol.1). Cambridge University Press.

سبويه، أبو بشر عمر. (١٣١٦ هـ). *الكتاب* (Vol.1). المطبعة الاميرية الكبرى.

الزجاج، عبد الرحمان ابن اساق. (١٩٥٩). *الاضاح في علل النحو*. مطبعت العروبه.

الفراء، يحيى ابن زياد. (١٩٠٠). *معان القرآن* (Vol. I). دار الكتب press.

Talking about the Future. British Council.

<https://learnenglish.britishcouncil.org/grammar/english-grammar-reference/talking-about-future>

Хміль, Л.М., Осадча, Ю.Б., Кононенко, В.Г. (2014). *Арабська мова: Початковий рівень* (3-тє видання). Вид. центр КНЛУ.

Kharna, N. (1983). *Studies in Descriptive Linguistics: A Contrastive Analysis of the Use of Verb Forms in English and Arabic* (Vol.10). Groos.

Hewings, M. (2005). *Advanced Grammar in Use: A Self-study Reference and Practice Book for Advanced Learners of English* (2nd edition). Cambridge University Press.